

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iiii. Quaru[m] reru[m] scie[n]tia[m] & exercitiu[m] oporteat h[aber]e
milites: & q[uod] eos ociari no[n] licet: & de augusto q[ue] filias suas fecit
i[n]stitui i[n] lanificio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

urgent: enarrabunt filiis suis. Si hastas aliquot quas admodum
cautas & fragiles/diligens inertia percussit quis fregerit/si au-
rum minus colorve alius quocumque ictu casuue a dypeo excidit/
hoc garrula lingua si licuerit memoriale faciet in seculum seculi.

Isti primos recubitus habent in cineribus/ & quicquid renatus noster
de re militari tradiderit. Epulatur (si fortuna permittit) cotidie
splendide/omnemque laborem & exercitationem que non inuincibilis
necessitas ingerit: cane & angue deterius fugiunt: & quicquid im-
met difficultatis reiciunt in subiectos. Interim dypeos sic iurant
sic exornant omnia instrumenta castrorum/ut quilibet eorum non tam cul-
torem quam presidem martis credas. Cuius istorum aut dypeus detra-
hatur aut galea spolia eius ipsum martem poterunt honorare.

Quarum rerum scientiam & exercitium oporteat habere milites.
& quod eis occurrere non licet. & de augusto qui filias suas fecit insti-
tuti lanificio.

Capitulum.IIIII.

Egregie quidem scipio africanus sicut in libro strategem-
matum iulius frontinus refert/cum scutum eleganter cuius-
dam vidisset ornatum:dixit non mirari se quod tanta cura or-
nasset in quo plus presidii quam in gladio haberet. Sed nec
fastidium illorum preferre poteris:nisi fueris patientie gradioris. Nam
ut ineptias eorum non rideas:nulla modestia poterit cohibere.

Quis octauiano augusto felicior aut maior? filios & si non genu-
erit adoptauit/ quibus & si sufficere posset clarus sanguis ad gloria
& bona hereditaria magis ad copiam quam ad usum/ ea tamen diligen-
tia instituti sunt: ac si sua retineri/vel aliena acquiri nequaquam possint
nisi per virtutem. Eos ergo ad gradum militare & cursum & saltum fecit
exercitari/ usumque natandi & ceterum & punctim feriendi & iaciendi
missilia & lapides/manu vel funda docuit: & quale bellum omnem aut su-
stineri debeat aut inferri. Nouit enim prudentissimus & diligens impera-
tor/ quia quo semel est ibuta recens suabit odorem: testa diu/ & quod non
tamen celeris: sed etiam perfectus imbuunt quod disant a pueris. Deinde mi-
litaris alacritas: saltus & cursum/ ante copiam est & temperata quam cor-
pus etate pigrescat. Velocitas eius que precepta/ & firmata est ex-
ercitio strenuum efficit bellatorem. Nec multum refert si cetera probita-
tis insignia concurrunt/ proceri sint an stature breuioris. Vtilis est mi-
lites fortes esse quam grades. Delectori suo refert dixisse pyrrius. Tu
grades elige: ego eos fortes reddam. Ad tumultum archemori dum
ludos solemnnes grecia celebraret tideum capaneo prestitisse
precelebre est: quia maior in exiguo regnabat corpore virtus.

De exercitio magni pompeii memorat salustius quod cum alacribus

De scipione
africano tra-
ctum est quod nimis or-
nauerat scutum

Augusti laus

Pirri ordina-
tio in eligendo
milites gran-
des.
De archemo-
ro.

faltu/cum velocibus cursu: cum validis vecte certabat. Neq; enī ille aliter potuisset par esse fertorio: nisi se & milites suos frequentibus exercitiis pparasset ad prelia. Recedendi/auscultādi insilendi ars non mediocris est: cuius beneficio illa seruetur cautela/ut miles ad inferendum vulnus: sic insurgat in hostē: ut eidē ex aliqua parte non pateat ad plagam. Exercitium natandi per comodū est: cum ī terrestri prelio vel nauali: quid cui necessitas paret nemini perspicuū sit: nec est prōptum quēpiam arte quaz non didicit a periculis expediri. Missiliū quoq; vs⁹ est maxim⁹ quibus hostis eminus leditur aut terretur & exercitio eorū la certis robur accrescit: & iaculādi peritia acquiritur atq; vs⁹. Hoc autē tanti exercitii assidua meditatio conferebat. ut in tumultu bellico vtiliter versarentur intrepidi/qui in pace fuerant tā studiose instructi. Filias quoq; legitur pfatus augustus sic in lanificio fecisse īstrui/ut si preter spē eas in extremā paupertatem fortuna picisset: vitā possent arte/deductis facultatibus exhibere. Nam & nēdi texendi & aciū exercendi: vestesq; formandi fingendi & cōponendi non modo artem/sed vsum habebant & cōsuetudinē. Vtiq; qui ocia non indulgebat virginib⁹: nequaquā pmittebat milites ociari: quorū professio instituta est ad laborez. Nec credo eū de molliori habitu militū gloriari: ad quez nisi seueriorivultu & honestiori habitu accedere filia nō audebat. Lucanus breui quodā preconio cōmēdat cathonē & militiā romanorum: adiūciēs inter cetera q̄ ei vestiri fuerat preciose/hirtanīmēbra super romani more quiritis induxisse togam. Quod pfecto non diceret nisi durioris toge vsum de quiritem consuetudine processisset. Sed modo qui mollibus vestiuntur in domib⁹ regum sunt/immo in castris: & sic ad bella procedunt: quasi ad nuptias dealbati. Magnis antique militie pūlegiis se tuentur quā in eo imitantur plurimū q̄ iura ignorāt. Et hoc quidem tolerabile esset nisi eque diuinas & humanas contēnerēt leges. ut velis nolis fatiriciū illud tibi frequenter occurrat. Diuomaches ego sum: suffla/sum candid⁹ esto. Dum nō deterius sapiat pannutia baucis. Cum bene discincto cantauerit ozima verne.

¶ Duo esse precipua que militem faciunt/ scilicet delectum & sacramentum.

Capitulum. V.

ME me tamen putes iimicari militie & vitia personarum in officia retorquere. Ego patrociniū ei⁹ quouis renitente suscipio: & eaz auctore dño sufficiētissime excusabo. Professio nāq; tam laudabilis est q̄ neces-

De filiabus
augusti,

Cathonis
laus.

Matth. xj.

Terius.